

Nagrada za življenjsko delo

Katji Pavlič Škerjanc

Oktobra 2024 je državno nagrado na področju šolstva za življenjsko delo dobila Katja Pavlič Škerjanc – profesorica, ki je odločilno prispevala k razvoju stroke, članica Strokovnega sveta za splošno izobraževanje, sodelavka maturitetne komisije, ki je pomagala zasnovati sistem z maturo, sodelavka Zavoda RS za šolstvo, ki je z vrsto projektov pomagala prenoviti jezikovni pouk, dolgoletna članica Društva za antične in humanistične študije in prva odgovorna urednica revije *Keria: Studia Latina et Graeca*.

Za njeno poklicno formacijo so bile odločilne tri šole: OŠ Prežihovega Varanja, kjer jo je latinščine učila Olga Gnjezda, Šubičeva gimnazija, kjer jo je učil Silvo Kopriva, ter Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, kjer so takrat predavali Kajetan Gantar, Primož Simoniti in Erika Mihevc Gabrovec. Pomembno izkušnjo je zanjo pomenilo delo na Izobraževalni skupnosti, predhodnici Ministrstva za vzgojo in izobraževanje, kjer je v osemdesetih administrativno infrastrukturo šolskega sistema spoznala tudi od znotraj. Leta 1987 je začela na predlog profesorja Primoža Simonitija poučevati na današnji Gimnaziji Poljane, skupaj z njim se je zavzela za konec usmerjenega izobraževanja in vrnitev gimnazije; projekt je uspel in leta 1991 je na Poljanah začela delovati »klasično-humanistična gimnazija«. V tem obdobju je s pomočjo sodelavcev v maturitetni komisiji postavila tudi temelje za latinščino na maturi. Kot strokovna sodelavka je za komisijo pripravila maturitetni katalog znanja, ki je prvič izšel leta 1993, nato pa z majhnimi dopolnili vsako naslednje leto, njegova soavtorica je ostala vse do leta 2008. Z mnogimi izdajami, visokimi nakladami in daljnosežnim vplivom na cele generacije dijakov in pedagogov sodi morda med najpomembnejše med projekti, ki jih je pomagala postaviti na noge. Kot članica Državne maturitetne komisije ter Strokovnega sveta in svetovalka Zavoda za šolstvo je v tem obdobju na nacionalni ravni s sodelavci vzpostavila tudi nov program Klasična gimnazija, ki deluje še danes in predstavlja osrednjo infrastrukturno pridobitev klasično-humanističnega izobraževanja v Sloveniji.

Konec devetdesetih je na Zavodu za šolstvo začela v praksi zbrane izkušnje prenašati tudi na širši šolski sistem. Med dosežke tega obdobja sodijo

»evropski oddelki«, prilagoditev gimnazije z izpostavljeno evropsko dimenzijo, številnimi izmenjavami, poglobljenim učenjem tujih jezikov ter spoznavanjem demokratičnih institucij in modelov sobivanja. Projekt, ki je zaživel ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo, se je tako prijel, da ga nekatere od vključenih šol zaradi dobrih izkušenj izvajajo še danes. Še eno področje, kjer je dosegla vsebinski premik, so medpredmetne povezave. Prepričanje, da šola stoji in pade z organizacijsko kulturo in sodelovalno zmožnostjo zaposlenih, je odmev našlo v priročniku *Medpredmetne in kurikularne povezave*, ki je izšel leta 2010, pred kratkim pa še v digitalni izdaji.

Njena sled v slovenskem šolstvu je deloma povezana tudi z dejstvom, ki pri šolskih praktikah ni samoumevno, da je spoznanja iz razreda in iz nenehnega študija tuje literature ves čas posredovala tudi v svojih strokovnih prispevkih. Dovolj je pogled na njeno bibliografijo; njeni članki »Kaj z učbenikom za latinščino«, »Nova podoba pouka latinščine«, »Testiranje pri pouku latinščine«, »Avtentična in tradicionalna izgovorjava latinskega jezika, *pro et contra*«, »Latinščina, osemletna klasična gimnazija in naš šolski sistem«, »*Gradatim* ali po korakih do boljšega prevoda«, »Klasično izobraževanje v Sloveniji« so na novo premislili izzive, s katerimi se je pouk predmeta soočal v luči novih generacij. To je postalo še pomembnejše, ko se je s prispevki začela obračati na širše okolje: »Evropski oddelki - programska prilagoditev gimnazije«, »Evropski oddelki in tuji jeziki«, *Evropski oddelki: prilagoditev programa gimnazija*, »(Kros) kurikularne povezave: od fragmentiranosti do holizma«, »Medijska kultura v gimnazijskem kurikulumu«, »Združeni v raznolikosti: večjezičnost kot evropska vrednota in izobraževalna prioriteta«, vsi ti članki in priročnik so predstavili in okrepili nov gimnazijski program, ki so ga za svojega vzele gimnazije po vsej državi.

Lanski dogodek na ljubljanski Pravni fakulteti, kjer jo je vrsta nekdanih učencev presenetila ob sedemdesetletnici in obenem spomine nanjo objavila v reviji *Clotho*, je pokazal, kako še vedno diha s šolskim prostorom in s kako številnimi predstavniki najrazličnejših strok ohranja dejaven stik. Ko smo ji po podelitvi ob letošnjem mednarodnem dnevu učiteljev člani Društva za antične humanistične študije v predverju Linhartove dvorane Cankarjevega doma čestitali za priznanje, je najprej potožila, da ji je pod žarometi težko, da nerada nastopa in da ve, kako je to po vseh letih v razredu paradoks. Da je bila zanj največja nagrada v življenju delo samo, zlasti neposredno z dijaki, da je v njem videla ljubezen in razvedrilo, doma ni nikoli rekla, da gre »v službo«, vedno je šla »v šolo«. Potem pa se je zasmejala, da je iskreno vesela, celo ganjena, da ji ta nagrada veliko pomeni, da pa ve, kako tu ne gre zanj – da gre za nekaj širšega, za priznanje ljudem, ki se ukvarjajo z antiko in z latinščino, s področjem, ki ga v zadnjih desetletjih presenečeno opazuje, kako je, citiram, »naraslo kot buhtelj«. (Tu je z obema rokama v zraku pred seboj pobožala velik namišljen buhtelj.) Bolj razmišljam o tem, bolj posrečena se mi zdi ta

spontana metafora. Nehote sem se spomnil na novozavezno priliko o ženski, ki je moki dodajala kvas, dokler se ni vse prekvasilo, *donec fermentatum est totum*. Njeno življenjsko delo – in delo vseh slovenskih učiteljic in učiteljev klasičnih jezikov – je tak kvas.

David Movrin
Univerza v Ljubljani
david.movrin@ff.uni-lj.si

